

پنجشنبه 22 مرداد 1394 - 27 شوال 1436 - 13 آگوست 2015

عزل محرمانه دکتر محمد مصدق از نخست وزیری توسط محمدرضا شاه پهلوی...

* 22 مرداد در گذر تاریخ

* عزل محرمانه دکتر محمد مصدق از نخست وزیری توسط محمدرضا شاه پهلوی (1332 ش) اشاره:

در حالی که مصدق سرگرم اقدامات لازم و ضروری برای بقای خود بود، دولت‌های انگلستان و آمریکا با ایادی دربار پهلوی، دست به هم داده، نقشه سرنگونی حکومت را طراحی و آماده اجرا کرده بودند. در روز 22 مرداد 1332، محمدرضا پهلوی، به طور محرمانه دکتر محمد مصدق را از نخست‌وزیری عزل کرد و سرلشکر زاهدی را به نخست‌وزیری برگزید. این تصمیم بر اساس توصیه دولت‌های آمریکا و انگلیس انجام شد، زیرا دولت مصدق با حمایت مردم، نفت ایران را ملی کرده بود که عملی مخالف منافع استعماری به شمار می‌رفت. هرچند در این میان، مصدق با درخواست اختیارات بیشتر از شاه و مجلس، موجبات نگرانی و ترس پهلوی را فراهم کرده بود. از این رو، شاه برای دوری از عواقب رویدادهای ناشی از برکناری مصدق، به شمال ایران رفت. وقتی خبر عزل مصدق به او داده شد، وی این حکم را نپذیرفت و این حرکت را کودتایی علیه خود قلمداد کرد. در بامداد روز 25 مرداد، خبر کودتا به طور مشروح از رسانه‌های گروهی پخش شد. پس از آن که طرح برکناری مصدق شکست خورد، محمدرضا پهلوی به عراق و ایتالیا گریخت. با اعلام خبر کودتای نافرجام علیه دولت، مردم مجسمه‌های شاه و پدرش را به زیر کشیدند و عکس‌های محمدرضا را از ادارات برداشتند. اما چند روز پس از فرار مفتضحانه شاه از کشور، کودتای 28 مرداد توسط آمریکا و انگلیس اجرا شد و شاه پس از سقوط دولت مصدق به ایران بازگشت و به حکومت مستبدانه خود ادامه داد.

* سرتیپ سعید طاهری رئیس کل زندان های شهربانی بامداد چنین روزی در نزدیک منزل خود واقع در تهران پارس به ضرب چند گلوله به قتل رسید (1351 ش)

* انفجار بمب در رستوران خوانسالار، محل خوشگذرانی نظامیان آمریکایی در تهران (1357 ش)

* درگذشت موشق سروری از پیشگامان گرافیک نوین ایران (1360 ش)

* درگذشت محمد علی گلشن ابراهیمی گردآورنده آثار صوتی ایرانی (1380 ش)

* تظاهرات و درگیری مردم انقلابی با مأموران رژیم پهلوی در شهرهای مختلف کشور (1357 ش)

* 27 شوال در گذر تاریخ

* زادروز کسایی مروزی، شاعر شهیر سده های چهارم و پنجم (341 ق) اشاره:

مجدالدین ابوالحسن کسایی مروزی شاعر ایرانی نیمه دوم سده چهارم هجری و (شاید) آغاز سده پنجم هجری است. چنان‌که از نامش برمی‌آید - و خود وی نیز به این امر اشاره دارد - اهل مرو بود. کسایی در اواخر دوره سامانیان و اوایل دوره غزنویان می‌زیسته است.

تاریخ تولد او را بنا بر قول خود شاعر در روز چهارشنبه 27 شوال سال ۳۴۱ ه ق تعیین کرده‌اند و این تاریخ را در مطلع قصیده لامیه خود آورده است. زمان وفات او به‌درستی معلوم نیست. اما از قصیده‌ای که در پنجاه سالگی خود سروده مسلم است که وفاتش بعد از سال ۳۹۰ ق بوده است.

دوره شاعری او با ایام ضعف دولت سامانی و سلطنت چهار تن آخرین پادشاهان آن خاندان هم‌زمان شد. کسایی مسلماً از ستایشگران خاندان سامانی بوده است. البته بعدها که پس از انقراض سامانیان، روزگار حال و هوای دیگری یافته، و او هم در مسیر فکری دیگری افتاده بوده است، از کار گذشته خود اظهار پشیمانی کرد.

دیوان کسایی که تا قرن ششم موجود بوده، بعدها از میان رفته است. درباره شعر او، مؤلف کتاب النقص - که دیوانش را در

دست داشته - می‌گوید : «همه دیوان او مدایح و مناقب حضرت مصطفی و آل اوست». عوفی هم می‌گوید: «اکثر اشعار او در زهد و وعظ است و در مناقب اهل بیت نبوت». اشعار مذهبی او بیش از جنبه شعری، از نظر تاریخ اجتماعی ایران و پیشینه انتشار شیوه‌های گوناگون فکری در خراسان اهمیت دارد، اما جلوه اصلی شاعری او که در طول قرن‌ها مایه اشتها شاعر گردیده از آنجاست که کسانی نقاش چیره‌دست طبیعت است و وصف‌های روشن و جاندار با تشبیهات ساده و لطیف و دلنشین او را در شعر کهن فارسی بلندآوازه ساخته است. سخن کسانی جامعیتی دارد و در آثار بازمانده از او که سیصد و چند بیت است از همه موضوعات شعری عصر او نمونه‌هایی هست از: وصف طبیعت و تغزل، مدح و منقبت و سوگنامه، زهد و حکمت، و هزل و طنز. باخرزی دو بیت شعر عربی هم به نام او آورده است. کسانی مردی دانشمند و حکیم و وجودش آراسته به علوم عصر خویش بود. این‌که او را به صفت «حکیم» یاد کرده‌اند از نوع لفظ‌پردازی‌های تذکره‌نویسان نیست و واقعیت دارد.

* وفات «ابوالحسن عامری» فیلسوف ایرانی (381 ق)

اشاره:

ابوالحسن عامری از جمله فیلسوفانی است که در فاصله‌ی زمانی میان دو فیلسوف بزرگ ایران یعنی فارابی و ابن سینا می‌زیست و در واقع، حلقه‌ی اتصال بین فلاسفه‌ی متقدم اسلامی شمرده می‌شود. ابوعلی مسکویه که از شاگردان برجسته‌ی عامری و معاصر ابن سینا می‌باشد، بسیاری از سخنان عامری را که حاوی نکات اخلاقی است در کتاب معروف خود به نام تجاربُ الأمم آورده است. عامری علاوه بر این که در فلسفه صاحب نظر و شارح فلسفه‌ی ارسطو بود، در زمینه‌ی اخلاق و دین نیز تحقیق و بررسی بسیاری انجام داد و آثار ارزشمندی در این زمینه برجای گذاشت. وی فلسفه را مولود عقل و استدلال می‌دانست و معتقد بود که عقل هرگز از فرمان خداوند سربیزی نمی‌کند. الابصار و المَبَصِّر از جمله تالیفات اوست.

* درگذشت زاهد عارف «سید احمد کربلایی» (1332 ق)

اشاره:

سیداحمد کربلایی از چهره‌های معروف اخلاق، در اصل اصفهانی بوده، ولی در کربلا رشد کرده است. وی از محضر اساتیدی چون آخوند ملاکام خراسانی و ملاحسینقلی همدانی بهره گرفته و پس از کسب مدارج عالی علمی، حلقه‌ی درس خود را تشکیل داد. جمع کثیری از بزرگان و وارستگان، به یمن تربیت آن بزرگوار قدم در دایره‌ی کمال گذاشته، پشت پای به بساط طبیعت و دنیای مادی زده و از متوجّهان به حق و محرمان حریم قرب شدند. مجاهد شهید شیخ محمدتقی بافقی، سیدمحمدکام عصار، سیدمحسن امین عاملی و میرزاعلی آقا قاضی طباطبایی تبریزی در مکتب درس ایشان پرورش یافتند.

* رحلت آیت الله «سیدجواد حسینی خامنه ای» والد محترم مقام معظم رهبری (1406 ق)

اشاره:

آیت الله سیدجواد حسینی خامنه ای در ماه جمادی الثانی سال 1313 ق در خامنه نزدیک تبریز به دنیا آمد. او از دوران طفولیت، در جریان حوادث مشروطه قرار گرفت و با روحیه‌ی مبارزه‌گری شهید شیخ محمد خیابانی، خو گرفت. سید جواد در جوانی سفری به عتبات عالیات و مشهد مقدس کرد و از آن پس در شهر مشهد اقامت نمود. ایشان از محضر آقا زاده‌ی خراسانی و حاج آقا حسین قمی کسب فیض نمود و به مدارج بالای علمی دست یافت. در سال 1345 ق برای ادامه‌ی تحصیلات راهی نجف اشرف گردید و در آنجا از درس میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی بهره‌ای وافر برد. در روزهای سیاه اختناق ستمشاهی، رنج و فشار روز افزون آن دستگاه جبار بر خانواده و فرزندان خود را تحمل می‌کرد ولی در همه‌ی عمر، روی خوش به دشمنان اسلام نشان نداد. از دامان این عالم بزرگوار شخصیت بزرگواری همچون حضرت آیت الله سید علی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی پرورش یافتند که مایه‌ی مباهات جامعه‌ی تشیع و جهان اسلام می‌باشند. آیت الله سیدجواد خامنه‌ای سرانجام در چهاردهم تیرماه 1365 ش پس از گذراندن چند ماه بیماری و ضعف در سن 93 سالگی به لقاء الله پیوست و در حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

* وفات آیت الله رحمانی؛ عالم و مدرس برجسته حوزه (1416 ق)

اشاره:

آیت‌الله ابوالقاسم رحمانی خلیلی مازندرانی در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در خلیل‌محله به‌شهر چشم به جهان گشود. او از کودکی کسب علم و دانش را آغاز نمود و به تحصیل علوم حوزوی پرداخت. وی سپس برای تکمیل مدارج علمی خود، در سال ۱۳۲۵ ش راهی حوزه نجف اشرف شد و از محضر حضرات آیات عظام: سیدمحسن حکیم، سیدمحمد شاهرودی، سیدابوالقاسم خویی و میرزاهاشم آملی بهره‌های فراوان برد و در همان‌جا به تدریس مشغول گردید. آیت‌الله رحمانی پس از چهارده سال اقامت در حوزه نجف به زادگاه خود بازگشت و یک هفته پس از آن، توسط آیت‌الله کوهستانی، عالم منطقه و استاد اولیه خود، به‌عنوان فقیه، عالم و ملا معرفی گردید. وی در زادگاه خود، حوزه علمیه، مسجد و حسینیه تأسیس کرد و به امر ارزشمند تدریس و ارشاد همت گماشت. مدتی بعد، آیت‌الله رحمانی به تهران رفت و پس از اقامتی ۱۴ ساله، در سال ۱۳۶۴ ش راهی شهر قم گردید. معظم‌له عاشق

تدریس بود و در تهران هر روز تا ده درس می‌داد. از این عالم بزرگوار تألیفاتی به‌جای مانده است که: «شرحی بر عروة الوثقی»، «رساله در مشتق»، «رساله در طلب و اراده» و... از آن جمله‌اند.

آیت‌الله ابوالقاسم رحمانی خلیلی مازندرانی، این فقیه فرزانه سرانجام در ۲۷ اسفند ۱۳۷۴ ش برابر با بیست و هفتم شوال‌المکرم سال ۱۴۱۶ هجری قمری در سن هفتاد و دو سالگی پس از نماز صبح بدرد حیات گفت و پس از تشییعی باشکوه در مدرسه‌ای که خود در زادگاهش بنیان نهاده بود، مدفون گردید.

* وفات آیت‌الله تبریزی؛ از مراجع تقلید شیع (1427ق)

اشاره:

آیت‌الله میرزاجواد تبریزی در سال ۱۳۰۵ ش در شهر تبریز در میان خانواده‌ای مذهبی چشم به جهان گشود. آیت‌الله تبریزی برای ادامه تحصیل، شهر و دیار خویش را در سال ۱۳۲۷ ش به قصد ورود به حوزه علمیه قم ترک گفت. وی در قم دوره سطح را به پایان برد و در اوج شکوفایی علمی و فقهی، وارد درس خارج استادان گرانمایه‌ای چون مرحوم آیت‌الله العظمی سیدمحمدحجت و مرحوم آیت‌الله العظمی بروجردی شد. در طول این مدت، شاگردی نزد آیت‌الله زنوزی تبریزی و آیت‌الله العظمی بروجردی، از او در فقه و اصول، چنان طلبه ممتازی ساخته بود که مرحوم بروجردی، او را به‌عنوان مسئول امتحان‌گیری از طلاب حوزه انتخاب کرده بود.

علاقه فراوان به ادامه تحصیل آن هم در کنار مرقد پاک امیرمؤمنان علی علیه‌السلام، آیت‌الله تبریزی را بر آن داشت تا به نجف اشرف برود.

آیت‌الله میرزاجواد تبریزی را باید از شاگردان برجسته مرحوم آیت‌الله خویی دانست؛ چه آن‌که همواره مورد عنایت خاص وی و طرف مشورت آن مرد بزرگ بود. آیت‌الله خویی، آینده این شاگرد ممتاز را بسیار درخشان توصیف می‌کرد و می‌گفت: «میرزاجواد، فاضل و مجتهد مطلق است».

آیت‌الله تبریزی پس از گذشت ۲۳ سال حضور در حوزه مقدس نجف اشرف و تحقیق و تدریس و تبلیغ معارف اهل بیت علیهم‌السلام، سرانجام در سال ۱۳۵۵ ش هنگام بازگشت از مرقد سیدالشهداء علیه‌السلام از سوی رژیم بعث عراق، دستگیر و به ایران فرستاده شد. معظم‌له پس از ورود به میهن نیز دوباره در حوزه علمیه قم، فعالیت‌های علمی خود را از سر گرفت.

آیت‌الله تبریزی در طول سال‌ها تدریس، هزاران طلبه فاضل را به جامعه اسلامی تحویل داد و حوزه درس وی، جزو شلوغ‌ترین حوزه‌های درسی به‌شمار می‌آمد. پس از درگذشت محمدعلی اراکی، وی یکی از

هفت مرجع تقلیدی بود که از سوی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم معرفی شد. آیت‌الله میرزاجواد تبریزی در ۳۰ آبان ۱۳۸۵ ش برابر با بیست و هفتم شوال‌المکرم سال ۱۴۲۷ ه ق در شهر قم درگذشت و در حرم فاطمه معصومه دفن شد.

تألیفات آیت‌الله تبریزی عبارت‌اند از: «ارشاد الطالب»، «اسس القضاء والشهادات»، «طبقات الرجال»، «تکمله منهاج الصالحین و تعلیقه بر آن»، «رساله توضیح المسائل»، «مسائل منتخبه»، «مناسک حج»، «حاشیه عروة الوثقی»، «حاشیه بر وسیله مرحوم اصفهانی»، «حدود و قصاص»، «فی علم الاصول»، «فی علم الفقه»، «شرح کفایة الاصول»، «صراط النجاة در ۶ جلد»، «قصاص»، «التهدیب در احکام حج»، «الأنوار الالهية فی المسائل العقائدية»، «رساله احکام بانوان»، «رساله احکام نوجوانان و جوانان» و «استفتائات جدید».

* 13 آگوست در گذر تاریخ

* درگذشت «ویلیر رایت» یکی از سازندگان هواپیمای موتوردار (1912م)

* روز استقلال کشور آفریقایی «آفریقای مرکزی» از استعمار فرانسه (1960م)

* آغاز ساخت دیوار برلین و تقسیم پایتخت آن به دو قسمت غربی و شرقی (1961م)

* آغاز انقلاب فرهنگی در رژیم کمونیستی چین به رهبری «مائوتسه تونگ» (1966م)

* کودتا در بنگلادش و قتل «مجیب‌الرحمن» بنیان‌گذار استقلال و رئیس جمهور آن کشور (1975م)